

Obraz rodziny, małżeństwa i związków partnerskich w świadomości młodzieży polskiej i czeskiej z Zaolzia

Streszczenie

Celem podjętych badań było poznanie obrazu rodziny, małżeństwa i związków partnerskich istniejących w świadomości młodzieży polskiej i czeskiej z Zaolzia.

W części teoretycznej autor odwołuje się do teorii kulturowych Franciszka Adamskiego oraz koncepcji tożsamościowych Jerzego Nikitorowicza. Szczególną uwagę skierowano na zmiany dotyczące relacji interpersonalnych, a mianowicie na zmiany w obrębie nawiązywania kontaktów i tworzenia relacji partnerskich. Kolejnymi wątkami poruszonymi w pracy są zagadnienie małżeństwa i rodziny oraz zamiana tych instytucji na alternatywy dotyczące relacji partnerskich oraz małżeńskich. Za cel główny przyjęto pytanie, do jakiego stopnia młodzież ulega nowoczesnym trendom w obrębie tworzenia i funkcjonowania relacji partnerskich, małżeńskich i rodzinnych. Szczegółowymi wątkami są zagadnienia wyboru partnera, motywów wchodzenia w relację małżeńską, wpływu religii na trwałość związków oraz opinii badanych na temat alternatywnych relacji małżeńsko-rodzinnych.

W pracy zastosowano metodę sondażu diagnostycznego oraz podstawowe metody statystyki. Posłużono się ankietą, analizą dokumentów oraz obserwacją uczestniczącą. Badaną grupę tworzą osoby w wieku 18-19 lat, zamieszkujące teren Zaolzia. Obszar ten jest terenem geograficznym pomiędzy Polską i Czechami, noszącym znamiona pogranicza, a więc cechują go kryteria: administracyjne, polityczne oraz etniczne. W przeprowadzonych badaniach udział wzięły dwie grupy respondentów: Czesi oraz Polacy żyjący na Zaolziu.

Dysertacja składa się ze wstępu, trzech rozdziałów teoretycznych, rozdziału przedstawiającego założenia metodologiczne, sześciu rozdziałów empirycznych, zakończenia, bibliografii oraz aneksu.

W rozdziale pierwszym podjęto próbę scharakteryzowania pojęcia miłości, wskazano również poglądy odnośnie wyboru przyszłego partnera z uwzględnieniem różnic płciowych wynikających ze stereotypów kulturowych.

W rozdziale drugim omówiono zagadnienia dotyczące tworzenia relacji małżeńsko-rodzinnych, odniesiono się do historycznych zagadnień dotyczących tych relacji. Ukazano także współczesne procesy przemian na gruncie relacji małżeńsko-rodzinnych, przedstawiono alternatywy tychże związków (kohabitacja, LAT, związki osób tej samej płci).

Rozdział trzeci poświęcono specyficie obszarowi Zaolzia. Omówiono wizerunek relacji małżeńsko-rodzinnych na tych terenach z uwzględnieniem nieuniknionego procesu asymilacji tutejszej ludności.

Rozdział czwarty prezentuje metodologiczne podstawy pracy.

Pozostałe części pracy, a więc rozdziały od piątego do dziesiątego przedstawiają wyniki przeprowadzonych badań na temat: opinii młodzieży dotyczących wyboru przyszłych partnerów, opinii na temat zawierania małżeństw oraz wpływu religii i wychowania seksualnego na ich trwałość, opinii na temat doświadczeń seksualnych, alternatyw dotyczących wzajemnego współżycia oraz postaw młodzieży wobec homoseksualizmu.

Wyniki przeprowadzonych badań pozwoliły zweryfikować założone tezy. Młodzież pomimo wpływów nowoczesności nadal preferuje tradycyjny model małżeństwa, rodziny przed alternatywnymi związkami. Badania dowodzą, że młodzież z pogranicza czesko-polskiego zmienia nastawienie wobec tradycyjnego modelu zachowań (związanego przede wszystkim z religijnym modelem postępowania). Badani szukają nowych dróg rozwoju i doświadczeń, pomimo tego poszukiwana jest stabilizacja i pewność. Młody człowiek pragnie poznać inne, alternatywne, czasami mniej znane czy wręcz niepropagowane przez społeczeństwo, drogi partnerskiego, kohabitacyjnego, homoseksualnego czy seksualnego spełnienia.

Poruszone w pracy zagadnienia mają istotne znaczenie dla wychowawców pracujących z młodzieżą. Badania pozwoliły sformułować kilka praktycznych wskazówek dotyczących potrzeby wzmocnienia instytucji rodziny oraz pełnionych przez nią podstawowych funkcji. Ważnym celem jest wzmocnienie tożsamości płciowej jednostek. Wyniki przeprowadzonych badań mają zasadnicze znaczenie w kształtowaniu prawidłowych postaw społecznych wobec zagadnienia małżeństw, rodzin, relacji partnerskich.

Słowa kluczowe: kohabitacja, pedagogika społeczna, małżeństwa mieszane, alternatywne formy związków, społeczeństwo, rodzina